

Άγιος Αντώνιος : Η ψυχή μετά το θάνατο

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Ερωτήματα του Αγίου Αντωνίου προς τον άγγελο για την πορεία της ψυχής μετά το θάνατο

Ούτος ο Μακάριος και Πανθαύμαστος Αββάς και Πατήρ ημών Αντώνιος ο μέγας, εις καιρόν όπου ευρίσκετο εις την έρημον και ασκήτευεν, εφάνη προς αυτόν Άγγελος Κυρίου εις σχήμα Καλογήρου, και ως τον είδεν ο όσιος, έκαμε προς αυτόν μετάνοιαν.

Ο δε άγγελος είπε πρός αυτόν Ευλόγησον πάτερ άγιε.

Ο δε Άγιος νομίζοντας ότι είναι καλόγηρος από τους εκείσε ερημητάς, λέγει προς αυτόν ο Θεός συγχωρήσοι σε τέκνον μου και πλησιάσας προς τον Άγγελον είπεν εις αυτόν ας περιπατήσωμεν μαζί ολίγον δρόμον και περιπατώντας είπεν ο Όσιος • θαυμάζω, αδελφέ εις την θεωρίαν σου και εις την νεότητα και εις την ευμορφίαν όπου έχεις και εκπλήττομαι, διότι τοσοούτον κάλλος δεν είδον εις άλλον άνθρωπον και διά τούτο στοχάζομαι πως δεν είσαι άνθρωπος.

Λοιπόν ορκίζω σε εις τον Θεόν του ουρανού και της γης να μου είπης την αλήθειαν• ο δε Άγγελος ποιήσας μετάνοιαν, λέγει προς τον άγιον.

Πάτερ άγιε, με βλέπεις, εγώ άνθρωπος δέν είμαι, άλλα, Άγγελος του Θεού, και ήλθα να σε διδάξω μυστήρια του Θεού εκείνα οπού δεν ηξεύρεις, και τα οποία επιθυμείς να μάθης• λοιπόν ερώτα με ότι θέλεις να σου ειπώ. Τότε έπεσεν ο άγιος και έκανε μετάνοιαν του Αγγέλου λέγοντας. «Ευχαριστώ σοι Κύριε ο Θεός μου, ότι μου έπεμψας οδηγόν διά να μου φανέρωση εκρυμμένα μυστήρια, τα οποία επιθυμούσα να μάθω.» Ο δε Άγγελος είπε πρός τον άγιον, ερώτα με λοιπόν.

Ο δε άγιος αποκριθείς, είπεν εις τον αιώνιον εκείνον κόσμον, γνωρίζονται οι αποθαμμένοι άνθρωποι ένας τον άλλον;

Ο δε Άγγελος αποκριθείς, είπε προς τον Όσιον• βλέπεις εις τούτον τον κόσμον. όπου αφ' εσπέρας κοιμούνται οι άνθρωποι, και το πρωί όταν ξημερώση απαντώνται ένας τον άλλον και χαιρετούνται και συνομιλούν ως φίλοι, αναφέροντες τα όσα είχαν προμελετήσει, τοιουτοτρόπως γίνεται και εις εκείνον τον Κόσμον, και ένας τον άλλον γνωρίζεται και συνομιλεί και καθώς ένας άνθρωπος δεν γνωρίζει άλλον εδώ και ερωτώντας μανθάνει ποίος είναι, ούτω γίνεται και εκεί• πλήν οι δίκαιοι μόνον γνωρίζονται, οι αμαρτωλοί όμως διόλου.

Λέγει του ο άγιος - ειπέ μοι και τούτο παρακαλώ σε, όταν ευγαίνει η ψυχή από το κορμί του ανθρώπου, τι γίνεται; Και τα μνημόσυνα διατί τα κάμνουσι; και τι όφελος δίδουσιν εις τους αποθαμένους;

Λέγει του ο Άγγελος “άκουσον, πάτερ άγιε” η ψυχή αφού εύγει από το κορμί, την λαμβάνουν οι άγγελοι και την υπάγουν εις τον ουρανόν -δια να προσκύνηση• τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν γίνεται όμως και τούτο• ότι από τον ουρανόν έως την γην είναι τάγματα δαιμόνων, τα οποία λέγονται εναέρια Τελώνια των ψυχών, και απαιτούσιν εκείνα τα πονηρά πνεύματα την ψυχήν και φέρουσιν τα κατάστιχα των εις τα οποία είναι γραμμένοι οι αμαρτίαι των ανθρώπων, και τα δείχνουν εις τους αγγέλους, λέγοντες εις αυτούς, ότι την δείνα ημέραν εις τας τόσας του μηνός εποίησε την δύνα αμαρτίαν, δηλαδή εδώ έκλεψεν, εκεί επόρνευσεν, εδώ εμοίχευσεν, εκεί εμαλακίσθη, εις τον δείνα τόπον είπε ψεύματα• εις άλλον έκαμεν άλλην αμαρτίαν και πάλιν αν εκείνος άνθρωπος έκαμε καλοσύνην ξέρουν και οι Άγγελοι τα εδικά των κατάστιχα με τα όποια δείχνουσι και αυτοί πόσας καλοσύνας έκαμεν εις την ζωήν του, δηλαδή ελεημοσύνην ή λειτουργίαν, ή νηστείαν, ή προσευχήν, ή σαρανταλείτουργον, ή άλλας καλās αρετάς, και αν ευρεθώσιν περισσότεραι αι καλοσύναι αρπάζουν οι άγγελοι την ψυχήν και την αναβιβάζουν ες το δεύτερον σκαλούνι. και εκεί ευρίσκουν άλλο τάγμα δαιμόνων δυνατώτερον

τρίζοντες τα οδόντιά των, ωσάν αγριότατα θηρία, και υβρίζουν την ψυχήν και πάσχουν να την αρπάξουν από τας χείρας των Ἀγγέλων, γίνεται μία μεγάλη διάλεξις και μέγας θόρυβος διά να δυνηθούν οι ἄγγελοι να ελευθερώσουν την ψυχήν εκείνην από τας χείρας των δαιμόνων, και αν ελευθερωθή αναβαίνει εις το τρίτον σκαλόνι και εκεί είναι ἄλλο τάγμα δαιμόνων δυνατώτερον και αγριότερον και γίνεται μέγας αγών, πολύ σύγχυσις και ταραχή εις αυτούς πως να κερδίσωσι την ελλεινὴν εκείνην ψυχήν οι ἄγγελοι από τας χείρας των μιαρῶν δαιμόνων και αν λυτρωθῇ και από αυτούς, υπάγουν και εις το παραπάνω σκαλόνιον ἕως ου να φθάσῃ εις το ἔβδομον, και εκεί είναι ἄλλο τάγμα δαιμόνων όπου λέγεται της πορνείας, και τις διηγῆσεται πάτερ ἅγιε, την τοσαύτην ταραχήν και τον θόρυβον όπου κάμνουσι και φοβερίζουν την ταλαίπωρον εκείνην ψυχήν, και ἂν τύχῃ καλόγηρος, τότε γίνεται ἀκόμα σφοδρότερος θόρυβος • λέγοντες εις εκείνην την ελλεινὴν ψυχήν που υπάγεις, όπου εσύ ἐπόρνευσες και ἐμόλυνες το ἀγγελικόν σχῆμα • ἀποστρέφου εις τα οπίσω και πήγαινε εις το σκότος και τον βρομερόν τόπον του ἄδου. Αλλοίμονον λοιπόν εις αὐτήν και ποία γλῶσσα δύναται να διηγηθῇ την τοιαύτην τιμωρίαν οπού κάμνουν οι δαίμονες εις την κατάδικον εκείνην ψυχήν! ἐγὼ τίμιε πάτερ, εἶμαι ἄγγελος, και πάλιν φρίττω, πόσον μάλλον να μη τρέμει εκείνη ἡ ψυχή την τοιαύτην παιδείωσιν όπου λαμβάνει. Ἐάν ὅμως ἐξ' ἐναντίας ευρεθῇ ἡ ψυχή καθαρά ἀπό ἀμαρτίας την ἀρπάζουν οι ἄγγελοι και αναβαίνει χαίρουσα εις τον Χριστόν, τότε βλέπει τους χορούς των ἀγγέλων των ἁγίων Ἀποστόλων, την λαμπρότητα εκείνην την ἀριστον, και ἀκούει των ἀγγέλων την μελωδίαν και το κάλλος εκείνο το ἀμήχανον.

Ἐρώτησε δε ὁ Ὄσιος, και τα μνημόσυνα διατί τα κάμνουν.

Ἀπέκριθη ὁ ἄγγελος, αι τρεις γίνονται, ἐπειδὴ εἶπα ου εις τας τρεῖς ἡμέρας ἔρχεται ἡ ψυχή και προσκυνά τον Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, και διὰ τούτο φαίνεται πως πέμπονται ὡσπερ κανίσκιον εις τον Κύριον υπέρ της ψυχῆς ταύτης • και μετὰ την προσκύνησιν την περνοῦν πάλιν οι ἄγγελοι και δείχνουν εις αὐτήν τους τόπους όπου ἐπερπάτησε με το σῶμα και της ἐνθυμίζουν τας πράξεις, όπου εις αυτούς ἔκαμε, λέγοντες εις αὐτήν, ἐδὼ ἐκλεψες, ἐκεῖ ἐπόρνευσες, ἀλλοῦ ἐφόνευσες, ἐκεῖ – ἐβλασφήμησες και ἀκολούθως της ἐνθυμίζουν ὅλας τας ἀμαρτίας όπου εις ὅλην την ζωὴν ἔκαμε, και πάλιν της δείχνουν ὅσα καλά ἐπραξε • δηλαδή ἐδὼ ἔκανες ἐλεειμοσύνην, ἐκεῖ νηστείαν, ἐδὼ λειτουργίαν, ἐκεῖ μετάνοιαν, ἐδὼ παράκλησιν, ἐκεῖ ἀγρυπνίαν, ἐδὼ προσευχήν, ἐκεῖ γονυκλισίαν και ὅσα ἄλλα ἀγαθὰ ἐπραξεν εις τας ἡμέρας ὅλας της ζωῆς της • και την ἐννάτην ἡμέραν πάλιν ἔρχεται εις προσκύνησιν και διὰ τούτο κάμνουν τα μνημόσυνα και τας λειτουργίας προς ὄφελος τῆς ψυχῆς και διὰ τούτο εἶναι ἀνάγκη να γίνωνται τα μνημόσυνα. Πέρνουσιν αὐτήν πάλιν οι ἄγγελοι και την υπάγουν εις τον Παράδεισον και της δείχνουν τους κόλπους του Ἀβραάμ, και Ἰσαάκ και Ἰακώβ, τας ἀναπαύσεις των

δικαιων, και ωσαν ιδή τας κατοικίας εκείνας τās ωραίας και θαυμαστές, παρακαλεί τους αγγέλους διά να σταθή εκεί και αυτή εις εκείνα τα αγαθά των δικαίων• πέρνοντας την δε πάλιν από εκεί, την υπάγουν εις την κόλασιν και της δείχνουν πως κολάζονται οι αμαρτωλοί, λέγοντες εις αυτήν, ούτος εστίν ο πύρινος ποταμός (δείχνοντες τους τόπους), ο σκώληξ ο ακοίμητος, τούτος εστίν ο κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων, και καθεξής της δείχνουν όλας τας κολάσεις των αμαρτωλών, και ωσαν τελειώσουν αι τεσσαράκοντα ήμέραι, υπάγουν πάλιν την ψυχήν και προσκυνά τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν, διά τούτο πάλιν γίνονται τα μνημόσυνα, επειδή μέλλει η ψυχή να λάβη την απόφασιν όθεν μέλλει να την διατάξη ο φιλόανθρωπος Θεός, να κατοίκηση έως την ημέραν της κρίσεως, διά να απόλαυση με το ίδιόν της κορμί κατά τα έργα της.

Τότε στενάξας ο άγιος εκ καρδιάς και δακρύσας πικρώς, είπεν αλλοίμονον εις τον άνθρωπον τον αμαρτωλόν, οπού εγεννήθη, καλλήτερα ήτον εις αυτόν να μην γεννηθή, και μακάριος εκείνος ο δίκαιος άνθρωπος όταν εγεννήθη και ακολούθως λέγει ο άγιος προς τον άγγελον• παρακαλώ σε είπε μοι και τούτο, η κόλασις των αμαρτωλών έχει τέλος;

Ο δε άγγελος είπεν ούτε η βασιλεία των ουρανών έχει τέλος, άλλ' ούτε και η κόλασις εις τούς αμαρτωλούς έχει τέλος, και άν επερνέ τις άνθρωπος κάθε χίλιους χρόνους ένα κόκκον από την άμμον της θαλάσσης ή μίαν σταλαγματιάν νερόν από την θάλασσαν ήθελεν ελπίσει τινάς να σωθή κανένα καιρόν, αμή η κόλασις είναι διά τους αμαρτωλούς, και η αιώνιος βασιλεία διά τους δικαίους, και δεν έχουν τέλος.

Λέγει πάλιν ο άγιος προς τον άγγελον, είπέ μοι παρακαλώ σε και τούτο• ποίος άγγελος είναι ευσπλαγχνικώτερος εις το να παρακαλή τον Θεόν διά τους ανθρώπους και να πρεσβεύη δι' αυτούς;

Και ο άγγελος αποκριθείς είπεν όλοι οι άγγελοι και οι άγιοι έχουν πολλήν ευσπλαγχνίαν εις τους ανθρώπους και ποθούν την σωτηρίαν των, πλέον δε πάντων τούτων η Κυρία ημών Δέσποινα Θεοτόκος έχει περισσοτέραν την ευσπλαγχνίαν εις το γένος των χριστιανών και ακαταπαύστως δέηται εις τον μονογενή της Υιόν, τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν δι' αυτούς, και διά την παράκλησίν της στέκεται ο κόσμος έως την σήμερον, όπου έμελλε ν' απωλεσθή διά τας αμαρτίας, και διά την καταφρόνησιν όπου κάμουν οι άνθρωποι προς τον Θεόν και εις τους άγιους.

Λέγει δε ο άγιος προς τον άγγελον• ποίαν αμαρτίαν μισείν ο Θεός περισσότερον από τας άλλας;

Αποκριθείς δε ο άγγελος είπε• την μιαν υπερηφάνειαν, διατί αυτή έκαμε τον πρώτον άγγελον και φωτεινόν εωσφόρον διάβολον, ρίπτοντας τον από τον ουρανόν εις τήν άβυσσον της κολάσεως• ομοίως από αυτήν την υπερηφάνειαν και παρακοήν εξέπεσεν ο Αδάμ από τον Παράδεισον, και ο Φαρισαίος ως διαλαμβάνει το ιερόν Ευαγγέλιον, κατεκρίθη. Και όστις πέσει εις τούτο το πάθος, δυσκόλως είναι να συκωθή και να εύγη από την αμαρτίαν, εάν δεν επιστρέψη εις ταπεινώσιν. Ρωτώ σε και τούτο άγιε άγγελε, εόπεν ο όσιος• ποίοι άνθρωποι κολάζονται περισσότερο από τους άλλους ; Λέγει δε ο άγγελος πρός, τον άγιον• οι πόρνοι και οι βλάσφημοι άνθρωποι έχουν δυνατωτέραν κόλασιν, ομοίως και οι φονείς, οι μοιχοί, οι αρσενοκοίται, οι κλέπται, οι προδόται, και οι ιερείς οι πορνεύσαντες και ύστερον λειτουργούσιν, ομοίως και οι μοναχοί, και αι μοναχαί, οι διάκονοι και αι διακόνισαι, οπού μιάνουν το αγγελιχόν σχήμα, και εκείνοι όπου μεθούν. Επειδή, τίμιε πάτερ, το πεσόν τάγμα των αγγέλων μέλλει ν' αποκαιασταθή από τους καθαρούς ιερείς και μοναχούς, διά τούτο όσοι από αυτούς απαιτούν την ακολουθίαν τους διά τα κοσμικά έργα, αλλοίμονον εις αυτούς, διότι μίαν ημέραν να αφήσουν την ακολουθίαν και τον κανόνα τον εκκλησιαστικόν, θέλλουν δώσει δι' αυτόν λόγον εις την ήμέραν της κρίσεως, πόσω μάλλον εκείνοι όπου απαιτούν όλως διόλου την ιεράν ακολουθίαν. Λέγει δε πάλιν ο όσιος οι καταφρονηταί της άγιας Κυριακής, δηλαδή εκείνοι όπου δουλεύουν την Κυριακήν, έχουν καμμίαν άνεσιν; Και αποκριθείς ο άγγελος, είπεν• Ουαί! αλλοίμονον εις αυτούς, διότι καταφρονούν την αγίαν Κυριακήν και τας Δεσποτικές και Θεομητορικές εορτάς και των άγιων τας μνήμας καταφρονούν, αυτοί καταφρονούν τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν, την Μητέρα του, και τους αγίους, και όστις τιμά και εορτάζει τας εορτάς της Κυρίας ημών και Δεσποίνης Θεοτόκου, και τας μνήμας των αγίων, τον βοηθούν και αυτοί, επειδή έχουν μεγάλην παρρησίαν εις τον Θεόν, και ό,τι ζητήσουν του Θεού διά την σωτηρίαν των, τα λαμβάνουν αναμφιβόλως. Ει δέ και οι άνθρωποι αποδιώξουν τον φόβον του Θεού από λόγου τους, ούτε τον Θεόν έχουν φίλον, ούτε τους αγίους του, επειδή ακολουθούσιν τας κοσμικάς επιθυμίας, πράγματα πλαστά και φθαρτά, και αλλοίμονον εις αυτούς, διότι άνθρωπος, ή ιερεύς, ή μοναχός, ή κοσμικός όστις δεν τιμά την Κυριώνυμον ημέραν Θεού, πρόσωπον δεν βλέπει, αλλ' ούτε έχει ελπίδα σωτηρίας.

Και ό,τι άλλο θέλεις να μάθης, είπεν εις τον όσιον ο άγγελος, ερώτησόν με, διότι είναι ώρα και βιάζομαι διά να υπάγω εις τον ούρανόν, διά να παρασταθώ εις τον Κύριόν μου.

Τότε στενάξας ο άγιος, και δαχρύσας πικρώς. είπεν• Ουαί εις εμέ! διότι ο άγγελος του Κυρίου μου με βίαν υπάγει ασώματος, αν και αναμάρτητος, με φόβον εις τους ουρανούς διά ν' αποδώση δοξολογίαν εις τον Παντοδύναμον Θεόν, ημείς δε όπου

έχομεν σώμα γεμάτον από αμαρτίας, και δεν βάνομεν ποσώς εις τον νουν μας τον φόβον του Θεού, αλλά καταφρονούμεν τα προστάγματά του, και δεν επιμελούμεθα την σωτηρίαν μας, τι θέλομεν πάθει;

Τότε λέγει πάλιν ο άγιος προς τον άγγελον παρακαλώ σε είπε μοι, ποία προσευχή αρμόζει εις τον Μοναχόν;

Ο δε άγγελος είπε προς τον άγιον, εί μέν έστιν άνθρωπος γραμματισμένος, τον ψαλμόν του προφήτου Δαβίδ, τουτέστιν τό, “Ελεησόν με ο Θεός κτλ.” εί δε εστιν αγράμματος, το “Κύριε ημών Ιησού Χριστέ, Υιέ και Λόγε του Θεού του ζώντος, διά της Θεοτόκου, ελέησόν με τον αμαρτωλόν”. Αυτή η προσευχή είναι δυνατωτέρα, υπάρχει και ευκολωτέρα πάντων των προσευχών, μάλιστα και πολλοί κατέλειπον άλλας προσευχάς και μόνον αυτήν εκράτησαν, νέοι και γέροντες, αμαθείς και πεπαιδευμένοι, και όσοι εβουλήθησαν διά να σωθούν, αυτήν αναφέρουν εις τον Θεόν νύκτα και ημέραν, εις τον δρόμον και εις τα κελλία τους, αυτήν να λέγουν ιστάμενοι και οδοιπορούντες, και εργαζόμενοι μετά πάσης ευλάβειας και πόθου, αχανή γάρ υπάρχει η τοιαύτη προσευχή εις βουλέμενον σωθήναι.

Και πάλιν ο όσιος είπεν “επειδή ήλθες, δέομαι σου δίδαξόν με τον αμαρτωλόν και φανέρωσε μου και τούτο• εάν εύρεθη τις άνθρωπος και διδάξη έτερον και τον ελευθέρωση από την αμαρτίαν, έχει τίποτε μισθόν;

Και ο άγγελος είπεν όστις άνθρωπος διδάξει άλλον και τον ελευθερώσει από την αμαρτίαν και σώσει την ψυχήν του, έχει διπλόν τον μισθόν από τον Θεόν.

Ταύτα είπε ο άγγελος προς τον όσιον, και ευλογήσας αυτόν, είπεν Ευλόγησον πάτερ και εμέ. Τότε ο όσιος προσκυνήσας αυτόν λέγει “Πορεύου εις ειρήνην και εις τα αμάραντα κάλλη του Παραδείσου, και παράστηθι της Άγιας και Ομοουσίου Τριάδος, και πρέσβευεν εις αυτήν υπέρ ημών των αμαρτωλών. Και αναχωρήσας ο Άγγελος ανήλθεν εις τον ουρανόν”.

Ο δε όσιος αββάς μακάριος Αντώνιος απελθών εις το κελλίον του, εδιηγήθη πάντα εις τους μοναχούς αδελφούς του και συνασκητάς του, δοξάζων και εύλογων τον Θεόν, ου η δόξα, το κράτος και η προσκύνησις εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν.

Πηγή: users.sch.gr